

Fatale claim geen fictie

De overheidssteun aan de Amerikaanse hypotheekbanken Fannie Mae en Freddie Mac en aan verzekeraar AIG heeft zelfs bij de meest overtuigde pleitbezorgers van de vrije markt nauwelijks tot protesten geleid. De overtuiging

dat de ingrepen noodzakelijk waren wordt kennelijk breed gedeeld. De *Financial Times* constateerde dat de bestaande aandeelhouders van Fannie en Freddie achter in de rij moeten aansluiten om op te eisen van wat er nog eventueel aan waarde is overgebleven. "They deserve nothing more", zo luidt het kille oordeel van de Britse krant. Het NRC is van mening dat de interventie andermaal bewijst dat financiële instellingen in wezen niet als normale bedrijven fungeren.

Dat de financiële markten momenteel een fenomenale crisis doormaken zal niemand betwisten. In dat licht is het opmerkelijk dat accountants, die als geen ander een zuiverende en vertrouwenswekkende functie hebben, nog steeds blootstaan aan onbeperkte claims. Het huidige sentiment doet daar niets aan af, integendeel, na het bekend worden van het oordeel van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) inzake Deloitte was de VEB er als de kippen bij om een nieuwe claim tegen het kantoor aan te kondigen. De omvang zal ongetwijfeld fors zijn, hoewel de Nederlandse claims in het niet vallen bij buitenlandse vorderingen. In 2006 stonden er wereldwijd 27 claims tegen accountantskantoren uit met een omvang van meer dan één miljard euro.

Een recente enquête onder Nederlandse accountants toonde aan dat *meer dan de helft* op afzienbare termijn een fatale claim verwacht. De ondergang van één van de vier grote accountantskantoren zal niet alleen onacceptabele gevolgen voor de mededinging hebben, ook zal het vele accountants kopschuw maken om controlewerk te gaan doen, laat staan verantwoordelijke functies binnen een accountantskantoor te bekleden. Nu al kiezen steeds meer jonge accountants voor een carrière buiten het openbare beroep.

Nu is het laatste waarvoor ik wil pleiten een ingreep à la Fed. Het nationaliseren van internationale accountantsorganisaties is geen optie; het zal leiden tot verminderde kwaliteit en hoge kosten voor de belastingbetaler. Ook pleit ik accountantskantoren niet vrij van hun verantwoordelijkheid voor een degelijke controle: wie faalt zal daarvoor moeten boeten.

Maar wel naar evenredigheid. Ik ken geen andere beroepsgroep die is blootgesteld aan een claimrisico dat fataal kan zijn voor de complete organisatie. Het is tekenend dat geen enkele verzekeraar deze risico's nog wil dekken. Bovendien, een claim van tien miljoen werkt net zo preventief als een claim van één miljard, alleen in het laatste geval stellen we wel het financiële systeem op de proef.

Recentelijk heeft de Europese Unie een aanbeveling gedaan om het aansprakelijkheidsrisico voor accountants te beperken. In kringen van markt en overheid is de aanbeveling met enige scepsis ontvangen; de actiebereidheid lijkt niet groot te zijn zolang het kalf nog niet is verdronken. Maar een ongeluk zit in een klein hoekje; over de doorwerking van buitenlandse claims naar Nederlandse kantoren is bijvoorbeeld weinig bekend.

Ik pleit ervoor dat de Nederlandse wetgever een beperking van aansprakelijkheid van controlerend accountants in de wet opneemt. Diverse Europese landen zijn ons reeds voorgegaan, Nederland sluit hiermee aan op de internationale praktijk. Het is een betrekkelijk kleine ingreep, in geen enkel opzicht te vergelijken met de omvangrijke en kostbare maatregelen die momenteel in de bancaire sector worden getroffen. Een kleine ingreep, maar wel één die de samenleving zal behoeden voor veel kwaad.

GERT SMIT
algemeen directeur